

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

I. Obszary ochrony ścisłej

A. Czynna ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności gatunków objętych ochroną gatunkową oraz będących przedmiotami ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Puszcza Augustowska (PLB200002) ¹⁾ i specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Wigierska (PLH200004) ²⁾	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz stanu populacji roślin, zwierząt lub grzybów, w tym ich wielkości i rozmieszczenia poszczególnych gatunków. 2. Monitorowanie roślin inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju 	<p>Badania prowadzone w sposób nie pogarszający stanu ochrony:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) metodami przyżyciowymi, między innymi przy użyciu pułapek Barbera z przynętą, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane fragmenty lub całe okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków; 3) z wykorzystaniem fotopułapek w badaniach zwierząt kręgowych

II. Obszary ochrony czynnej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Rodzime gatunki roślin występujące na obszarze Parku	Ochrona rodzimych gatunków roślin przed inwazyjnymi gatunkami obcymi	Usuwanie roślin inwazyjnych gatunków obcych w miejscach ich występowania
2	Wybrane gatunki roślin naczyniowych oraz mchów i wątrobowców, w szczególności gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz stanu populacji, w tym jej wielkości i rozmieszczenia poszczególnych gatunków	<p>Badania prowadzone:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) metodami przyżyciowymi, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane fragmenty lub całe okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) na stałych powierzchniach monitoringowych (badania dynamiki zmian); 3) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków
3	Gatunki światłolubne i ciepłolubne	Poprawa warunków występowania	Usuwanie nadmiernej ilości ekspansywnych gatunków roślin w warstwie runa, podszytu i podrostu oraz rozluźnianie zwarcia drzewostanu na obszarze występowania gatunków

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Wybrane gatunki zwierząt, w	1. Monitorowanie różnorodności	Badania prowadzone w sposób nie pogarszający stanu ochrony, również w godzinach nocnych:

	szczegółności gatunki zagrożone, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia. 2. Określenie ekologicznych i przestrzennych uwarunkowań występowania. 3. Monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1) metodami przyżyciowymi, między innymi przy użyciu pułapek Barbera z przynętą, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków; 3) z wykorzystaniem fotopułapek
2	Gatunki zwierząt zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Ograniczanie liczebności drapieżników	<p>Monitoring stanu liczebności populacji oraz odstrzał redukcyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), 2) lisa (<i>Vulpes vulpes</i>), 3) wizona amerykańskiego (<i>Neovison vison</i>) <p>– zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 539), po uprzednim rozpoznaniu uwarunkowań ekologicznych w odniesieniu do presji drapieżniczej</p>
3	Nietoperze (<i>Chiroptera</i>)	Ochrona miejsc bytowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona drzew z dziuplami. 2. Utrzymanie miejsc przebywania kolonii rozrodczych (strychy) oraz miejsc hibernacji (ziemne piwnice)
4	Ptaki (<i>Aves</i>)	Monitoring stanowisk lęgowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacje i kontrole stanu zasiedlenia gniazd, w szczególności ptaków szponiastych (<i>Accipitriformes</i>), bociana białego (<i>Ciconia ciconia</i>), bociana czarnego (<i>Ciconia nigra</i>) i czapli białej (<i>Ardea alba</i>). 2. Obserwacje bezpośrednie z użyciem urządzeń optycznych, aparatu fotograficznego i fotopułapek; dopuszcza się użycie bezzałogowego statku powietrznego (drona)
		Monitoring ptaków jeziora Wigry	Liczenia ptaków z łodzi motorowej – obserwacje bezpośrednie
		Poprawa stanu i warunków bytowania oraz ochrona miejsc występowania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola i czyszczenie budek lęgowych. 2. Dokarmianie w okresie zimowym, przy osadach Parku. 3. Wykaszenie trzciny w kolonii mew (<i>Larinae</i>) przy Zatoce Hańczańskiej i półwyspie Rosochaty Róg. 4. Wykaszenie trzciny na niewielkich powierzchniach na jeziorze Wigry wraz z wywozem pozyskanej biomasy. 5. Wykonanie sztucznych wysp dla rybitw (<i>Sterninae</i>) i mew (<i>Larinae</i>) na jeziorze Wigry. 6. Wykaszenie otwartych przestrzeni

			<p>stanowiących żerowiska ptaków szponiastych (<i>Accipitriformes</i>).</p> <p>7. Ochrona drzew z dziupłami.</p> <p>8. Wymiana budek lęgowych dla gągoła (<i>Bucephala clangula</i>).</p> <p>9. Wyznaczanie stref ochronnych</p>
5	Płazy (<i>Amphibia</i>)	Poprawa warunków bytowania	Ochrona płazów (<i>Amphibia</i>) podczas wędrówek sezonowych
6	Owady (<i>Insecta</i>)	Poprawa warunków bytowania	Czyszczenie i konserwacja barci i kłód bartnych
7	Gatunki zwierząt bytujące w martwym drewnie	Utrzymanie lub zwiększenie powierzchni siedlisk dla organizmów zasiedlających martwe drewno	<p>1. Pozostawianie martwych drzew stojących i drewna leżącego o zróżnicowanych wymiarach i w różnych stadiach rozkładu, w tym spróchniałych (ze zgnilizną) i z owocnikami grzybów (hubami), z dziupłami, gniazdami ptaków, o nietypowym pokroju, domieszkowych gatunków pionierskich, w szczególności brzozy brodawkowatej (<i>Betula pendula</i>), wierzby iwy (<i>Salix caprea</i>) i osiki (<i>Populus tremula</i>).</p> <p>2. Pozostawianie drzew o ponadprzeciętnych rozmiarach – stojących, złamanych i leżących, bez względu na stopień zasiedlenia przez kambiofagi lub inne organizmy patogeniczne. Przez drzewa o ponadprzeciętnych rozmiarach należy rozumieć drzewa o piersnicy³⁾ większej co najmniej o 20% od największej przeciętnej piersnicy dla danego gatunku podawanej w opisie taksacyjnym dla analizowanego wydzielenia, jednak nie mniejszej niż 50 cm.</p> <p>3. Ograniczenie cięć sanitarnych w drzewostanach w wieku powyżej 90 lat, w których całkowity udział grubizny świerka jest mniejszy lub równy 40%, w zbiorowiskach borów mieszanych <i>Serratulo-Pinetum</i> i borów sosnowych <i>Peucedano-Pinetum</i> lub niezależnie od zbiorowiska gdy co najmniej 30% powierzchni drzewostanu zajmuje młode pokolenie drzew z odnowienia sztucznego lub naturalnego a cały drzewostan rokuje osiągnięcie naturalnego składu gatunkowego</p>

C. Czynna ochrona gatunków grzybów

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Rzadkie gatunki grzybów, których środowiskiem bytowania jest martwe drewno	Tworzenie odpowiednich warunków życia dla gatunków grzybów	<p>1. Prowadzenie rejestru martwych drzew ze względu na występowanie poszczególnych grup systematycznych grzybów.</p> <p>2. Pozostawianie martwych drzew, złomów i wywrotów do ich biologicznego rozkładu</p>
2	Gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie	Monitorowanie różnorodności	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku

	lub objęte ochroną gatunkową	gatunkowej grzybów oraz rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	niektórych gatunków będą pobierane owocniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS
3	Porosty, w szczególności granicznik płucnik (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	Ochrona miejsc występowania	1. Inwentaryzowanie stanowisk. 2. Wyznaczanie stref ochronnych stanowisk

III. Obszary ochrony krajobrazowej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki roślin naczyniowych oraz mchów i wątrobowców, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem, rzadkich lub objętych ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku niektórych gatunków będą pobierane fragmenty roślin lub całe osobniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem, rzadkich lub objętych ochroną gatunkową	1. Monitorowanie różnorodności gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia. 2. Określenie ekologicznych i przestrzennych uwarunkowań występowania. 3. Monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich pochodzenia, rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	1. Badania prowadzone bez uśmiercania, między innymi przy użyciu pułapek Barbera, z wyjątkiem niektórych gatunków bezkręgowców, w przypadku których konieczne jest pobieranie okazów w celu określenia przynależności gatunkowej oraz przestrzennego rozmieszczenia w obszarze. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków określana za pomocą urządzeń GPS. 3. W badaniach będą wykorzystywane fotopułapki. 4. Badania mogą być prowadzone w godzinach nocnych

C. Ochrona gatunków grzybów

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku niektórych gatunków będą pobierane owocniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS

Objaśnienia:

- 1) Kod obszaru został określony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 133 i 358, z 2012 r. poz. 358, z 2017 r. poz. 1416, z 2018 r. poz. 1789, z 2022 r. poz. 96 oraz z 2023 r. poz. 1281).
- 2) Kod obszaru został określony zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2025/256 z dnia 7 lutego 2025 r. w sprawie przyjęcia osiemnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2025)749) (Dz. Urz. UE L 2025/256 z 17.02.2025).
- 3) Pierśnica to średnica drzewa na wysokości 1,3 metra nad poziomem gruntu.